

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๑/๒๕๔๘

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่งของศาลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๖๑๔/๒๕๔๕ ของศาลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า

ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โดยบริษัทสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด ผู้เข้าสวมสิทธิ์แทน เป็นโจทก์ฟ้องห้างหุ้นส่วนจำกัด ตาลสุ่มแก้วพรหม เป็นจำเลยที่ ๑ นางวรรณภา แก้วพรหม จำเลยที่ ๒ และนายสมภาร แก้วพรหม จำเลยที่ ๓ ต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานี ในฐานความผิดกู้ยืม คำประกัน และบังคับจำนอง เนื่องจากจำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินไปจากโจทก์ จำนวน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างและได้ทำสัญญาคำประกัน โดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม

ศาลจังหวัดอุบลราชธานีได้มีคำสั่งระหว่างการพิจารณาให้คดีสืบพยาน และได้มีคำพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงิน จำนวน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ รวมทั้งให้ร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ ๑๐,๐๐๐ บาท

จำเลยทั้งสามได้อุทธรณ์คำสั่งของศาลจังหวัดอุบลราชธานีต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๓ และศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้มีคำพิพากษายกอุทธรณ์ดังกล่าว โดยเห็นว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่า การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บังคับเฉพาะกรณีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นเท่านั้น ทั้งอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสามก็ขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำพิพากษายกคำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสาม

จึงต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องให้แก่โจทก์มาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ เมื่อจำเลยทั้งสามอุทธรณ์คำสั่ง โดยไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบ และพิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสาม

จำเลยทั้งสามฎีกาและยื่นคำร้องว่า การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ กำหนดให้มีการวางเงินพร้อมกับยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น บุคคลที่มีฐานะยากจนย่อมไม่มีเงินมาวาง ทำให้ไม่ได้รับความเป็นธรรมที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาต่อศาลยุติธรรมถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมแก่บุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ขอให้ศาลฎีกาการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งคำโต้แย้งดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า กรณีเป็นเรื่องที่คู่ความในคดีโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีต้องด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสามให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญในการประชุมเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕ มีคำสั่งให้รับคำร้องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ วรรคหนึ่ง และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นตามคำร้องที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่า “การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นสำเนาอุทธรณ์ต่อศาล เพื่อส่งให้แก่จำเลยอุทธรณ์ (คือฝ่ายโจทก์หรือจำเลยความเดิมซึ่งเป็นฝ่ายที่มีอุทธรณ์ความนั้น) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ และมาตรา ๒๓๖”

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองหลักความเสมอภาคโดยคุ้มครองให้บุคคลย่อมมีความเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา จะกระทำมิได้

สำหรับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ เป็นบทบัญญัติที่เปิดโอกาสให้มีการทบทวนคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่คู่ความทั้งสองฝ่ายมีสิทธิที่จะดำเนินการโดยเสมอภาคเท่าเทียมกัน และกำหนดให้ผู้อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้ให้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์ในคดีที่มีทุนทรัพย์ทุกคดี การที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้อุทธรณ์มีหน้าที่ในเรื่องค่าธรรมเนียมสอดคล้องกับการดำเนินการกระบวนพิจารณา คดีแพ่งที่ใช้ระบบกล่าวหา ซึ่งเป็นภาระของคู่ความที่จะต้องแสวงหาพยานหลักฐานมาแสดงหรือพิสูจน์ข้อเท็จจริงต่อศาลตามหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ว่าผู้ใดกล่าวอ้างผู้นั้นมีหน้าที่ต้องนำสืบ โดยค่าธรรมเนียมดังกล่าวถือเป็นหลักประกันแก่คู่ความฝ่ายที่ชนะคดีว่าจะได้รับค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมศาลอย่างแน่นอนโดยไม่ต้องรอให้มีการบังคับคดีเสียก่อนและเพื่อป้องกันไม่ให้มีการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเพื่อการประวิงคดี ทั้งนี้ เป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในภายหลัง อันเป็นการคุ้มครองสิทธิให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง สำหรับคู่ความฝ่ายที่ประสงค์จะอุทธรณ์แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์สามารถที่จะร้องขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาได้ และหากศาลอนุญาตให้ดำเนินคดีอนาถา ผู้อุทธรณ์ก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล อันเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายผู้ยื่นอุทธรณ์ที่จะสามารถนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณา

โดยไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมมาวางต่อศาลซึ่งถือว่าเป็นการคุ้มครองสิทธิของผูุ้ทธรณ์ที่มีฐานะยากจน ประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวได้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับผูุ้ทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นฝ่ายโจทก์หรือจำเลยโดยได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันกรณีจึงไม่ได้ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

นายอภัย จันทนจุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ